

Richard Wagner

DER RING DES NIBELUNGEN

Das Rheingold

Hermann Uhde Wotan **Ira Malaniuk** Fricka **Werner Faulhaber** Donner **Erich Witte** Loge **Wolfgang Windgassen** Froh
Inge Borkh Freia **Ludwig Weber** Fasolt **Josef Greindl** Fafner **Gustav Neidlinger** Alberich **Paul Kuen** Mime **Melanie Bugarinovic** Erda **Erica Zimmermann, Hanna Ludwig, Herta Töpfer** Rheintöchter

Die Walküre

Günther Treptow Siegmund **Inge Borkh** Sieglinde **Josef Greindl** Hunding **Hans Hotter** Wotan **Astrid Varnay** Brünnhilde
Ira Malaniuk Fricka **Irmgard Meinig, Paula Brivkalne, Hanna Ludwig, Ruth Siewert, Lieselotte Thomamüller, Herta Töpfer, Melanie Bugarinovic, Trude Roesler** Walküren

Siegfried

Bernd Aldenhoff Siegfried **Astrid Varnay** Brünnhilde **Hans Hotter** Wanderer **Gustav Neidlinger** Alberich **Paul Kuen** Mime **Melanie Bugarinovic** Erda **Kurt Böhme** Fafner **Rita Streich** Waldvögel

Götterdämmerung

Max Lorenz Siegfried **Astrid Varnay** Brünnhilde **Hermann Uhde** Gunther **Josef Greindl** Hagen **Martha Mödl** Guttrune
Ruth Siewert Waltraute **Gustav Neidlinger** Alberich **Erika Zimmermann, Hanna Ludwig, Herta Töpfer** Rheintöchter **Ruth Siewert, Melanie Bugarinovic, Marth Mödl** Nornen

Koor en orkest van de Bayreuther Festspiele o.l.v. Joseph Keilberth, Bayreuth 1952

ARLECCHINO ARL 29-30,43-45,47-49,55-58

NEUBAYREUTH ANNO 1952

Voor de tweede naoorlogse Ring in Bayreuth was Wieland Wagner op zoek naar een dirigent die naast een groot Wagnerinterpret ook nog moest voldoen aan een aantal andere voorwaarden. Hij mocht zich niet moeien met de regie en de enscenering, zoals de drieste en opdringerige Herbert von Karajan die in 1951 de baton had gezwaaid. Bovendien moest hij vrij zijn van ook maar de minste sympathie met het nazi-regime. Ondanks alle denazificatie sloot Bayreuth toch nog altijd zijn deuren voor Joodse kunstenaars. Zo'n man vond Wieland in de figuur van **Joseph Keilberth**.

Geboren in 1908 in Karlsruhe was deze bescheiden maar hoogbegaafde dirigent in 1940 muziekdirecteur van de Duitse Opera in Praag geworden. Na in 1945 dezelfde functie in Dresden aangenomen te hebben, werd hij Chef van het Philharmonisch Orkest van Hamburg en eerste gastdirigent van de Beierse Staatsopera in München.

Keilberth toont zich in deze uitvoering een zeer attent begeleider. Zijn soepele en meegaande fraseringen en tempi geven de zangers voldoende vrijheid om het Wagneriaans parlando tenvolle tot zijn recht te laten komen. Hij staat bovendien borg voor een uiterst effectvol gebalanceerde dynamiek.

In Rheingold en Götterdämmerung zingt **Hermann Uhde** de partij van Wotan en van Gunther. Uhde beschikt over een donkere basbariton met bittere ondertoon en een pijlscherpe dictie. Door zijn klankkleur en interpretatie zet hij eerder een verslagen en gedesillusioneerde Wotan neer. **Hans Hotter**, de Wotan in Walküre en Siegfried, toont zich ook hier weer de beste Wagnerbariton van zijn tijd. Fricka wordt gezongen door **Ira Malaniuk**, de beste naoorlogse zangeres voor deze rol. De tenor **Erich Witte** neemt de rol van Loge op zich, gewapend met een uiterst preciese dictie en ritmiek, waardoor het ironische karakter van deze god

waardoor het ironische karakter van deze god goed tot zijn recht komt.

Zowel Freia als Sieglinde worden gezongen door de hoogdramatische sopraan **Inge Borkh**, die beschikt over een donkere en krachtige stem. **Ludwig Weber** en **Josef Greindl**, de grootste Wagnerbassen van hun tijd, verdelen onder mekaar de rollen van Fasolt, Fafner, Hunding en Hagen. Hun prestaties zijn onberispelijk. Datzelfde geldt voor de Alberich van **Gustav Neidlinger**, die hier deze rol trouwens voor de eerste keer zingt. De grote karaktertenor **Paul Kuen** is een schitterende Mime, die ook de menselijke trekken van deze weinig sympathieke figuur tot hun recht laat komen. Zijn dictie en ritmisch gevoel zijn puntgaaf. De grote verrassing in deze uitvoering is de Joegoslavische mezzo (bijna alt) **Melanie Bugarinovic**, die Erda zingt. Haar hoogexpressieve stem laat een onberispelijk en perfect verstaanbaar Hoogduits klinken, zonder het minste Slavische accent.

De onvermijdelijke **Wolfgang Windgassen** neemt hier de rol van Froh op zich, die hij met zijn uiterst soepele en lyrische tenor effectvol tot leven brengt. Voor Siegmund werd beroep gedaan op **Günther Treptow**, een jeugdige en krachtige tenor, die in sommige tessituren toch wat benepen overkomt tegenover het volle Wagnerorkest.

De ster in deze Ring is natuurlijk **Astrid Varnay**. Voacaal-technisch moest zij nauwelijks onderdoen voor de grote Kirsten Flagstad en in contrast met deze brengt zij een minder 'dik' aangezette Brünnhilde waardoor de nadruk op de menselijke helft van de halfgodin komt te liggen. Ik verwijs hierbij bijvoorbeeld naar het onvergetelijke "War es so schmähhlich ..." bij het begin van de derde scène in de derde akte van Die Walküre.

Guttrune wordt gezongen door **Martha Mödl**, een zangeres die ik elders reeds prees als een ontroerende Brünnhilde. Haar warme en kwetsbare stem komt in deze rol tenvolle tot haar recht. Siegfried wordt in de

gelijknamige opera gezongen door de fenomenale en uiterst jeugdig klinkende heldentenor **Bernd Aldenhoff**. Met zijn grote souplesse in dictie en ritmiek en contrastvolle klankkleur is hij de geknipte tegenspeler voor Varnays Brünnhilde. In *Götterdämmerung* neemt de grote **Max Lorenz** de rol van Siegfried op zich. Met zijn zwaardere en diepere klankkleur geeft deze gestalte aan de rijpere Siegfried in de laatste opera van de tetralogie. Lorenz behoorde al van voor de oorlog samen met Melchior en Svanholm tot de absolute top van de Wagnertenoren.

Technisch gezien heeft deze opname een zeer behoorlijke kwaliteit met slechts hier en daar wat storend geruis en lichte vervormingen van de orkestklank.

Alfons Govaerts